

Referat af møde i Det Veterinærmedicinske Råd

26. juni 2024 kl. 10.30-15.30
Glostrup

Deltagere:

Formand Hans Henrik Dietz - *Lektor emeritus, dyrlæge, lic.med.vet. Københavns Universitet*
Niels Christian Kyvsgaard - *Chefkonsulent, dyrlæge, ph.d., Sektion for Veterinærmedicin, Lægemiddelstyrelsen*
Henrik Torkil Westh - *Klinisk professor, overlæge, dr.med., Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet*
Håkan Vigre - *Lektor, dyrlæge, ph.d., Fødevareinstituttet, Danmarks Tekniske Universitet*
John Haugegaard - *Specialdyrlæge, Dipl. ECPHM, ØVET A/S, formand faggruppe svin, Den Danske Dyrlægeforening*
Svend Ellermann-Eriksen - *Professor, ledende overlæge, dr.med, ph.d., Klinisk Mikrobiologisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital*
Jens Peter Nielsen - *Professor, dyrlæge, ph.d., Dipl. ECPHM, Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab, Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet*
Gideon Ertner - *Overlæge, beredskab og smitsomme sygdomme, Sundhedsstyrelsen*
Stig Møllergaard – *Dyrlæge, ph.d., Fødevarestyrelsen*
Helene Rugbjerg – *Dyrlæge, sekretariat for Det Veterinærmedicinske råd, Fødevarestyrelsen*
Jensine Wilm – *Dyrlæge, sekretariat for Det Veterinærmedicinske råd, Fødevarestyrelsen*
Hanne Christensen – *Dyrlæge, sekretariat for Det Veterinærmedicinske råd, Fødevarestyrelsen*
Sanne Bro – *Agronom, Sektionsleder, Sektion for Veterinærmedicin, sekretariat for Det Veterinærmedicinske råd, Fødevarestyrelsen*

Referenter:

Helene Rugbjerg, Jensine Wilm

Dagsorden:

Pkt. 1. Velkomst og præsentation af fødevarer- og veterinæraftalen

Den nye fødevarer- og veterinæraftale blev indgået 11. juni, og i medfør af denne fortsætter Det Veterinærmedicinske Råd (DVR) indtil 2027. Rådets opgaver falder under princippet om bæredygtighed i alle led, hvilket indebærer understøttelse af dyrenes sundhed og lavere medicinforbrug. Der skal nedsættes et nyt råd og udarbejdes et kommissorie til den nye aftaleperiode, hvilket Fødevarestyrelsen vil arbejde videre med.

Aftalen indeholder også fortsat overvågning af resistens i fødevarer og produktionsdyr samt rådgivningstjeneste om resistens i husdyr. Målsætningen om 8 pct. reduktion i antibiotikaforbruget til grise, er nu forlænget til og med 2027, dog med mulighed for at målsætningen kan revurderes på baggrund af DVR's input inden for aftaleperioden. Aftaleparterne understøtter også indsatser, der kan give yderligere reduktion i antibiotikaforbruget frem mod 2027, herunder en sænkning af grænseværdierne i Gult kortordningen med særligt fokus på smågrise, opdatering af antibiotikavejledninger og fokus på alternativer til antibiotika. Aftalen indeholder også en forundersøgelse af en benchmarkingmodel for dyrlæger og en evt. afgiftsmodel for antibiotika. Derudover nævnes overvågning af antibiotika, opdelt på økologiske og konventionelle bedrifter og at der skal etableres en veterinærmedicinsk receptserver med henblik for en mere nøjagtig opgørelse for brug af antibiotika.

Pkt. 2. Charlotte Mark Salomonsen, Det Veterinære Laboratorium, Kjellerup præsenterede resistensudvikling i patogener fra grise

Det Veterinære Laboratorium Kjellerup er DANAK akkrediteret og arbejder primært med diagnostik til dyrlægepraksis (primært grise 95%) i form af obduktion, mikrobiologi og resistensprofiler. Laboratoriet laver mikrobiologi, PCR og resistensbestemmelse og samarbejder med SSI, hvor renkulturer sendes til Maldi-tof analyse i tvivlstilfælde. Resistensanalyser køres på *E. coli* (hæmolytisk og non-hæmolytisk), *Strep. suis* og *A. pleuropneumoniae*. Resultaterne er offentligt tilgængelige på laboratoriets hjemmeside.

Resistensbestemmelse laves ved MIC med 96 brønde indeholdende et antibiotikapanel, der er lavet i samarbejde med DTU Veterinærinstituttet med henblik på kortlægning af ikke-kendte kliniske breakpoints.

Resistens i tarmpatogener

Der blev vist en graf med udviklingen af følsomhed over for antibiotika i hæmolytiske *E. coli* fra 2014-2023. Især apramycin, florfenicol og neomycin er dykket meget i følsomhed siden colistin- og zink- udfasning. Derudover blev der registreret en stor stigning i ubehandlelige hæmolytiske *E. coli*, som er resistente mod hele antibiotikapanelet. Amoxicillin med clavulansyre er taget ud af panelet, da det ikke er muligt at opnå tilstrækkelige koncentrationer tilsvarende MIC-værdien. Der gøres opmærksom på, at de undersøgte prøver er udvalgt på baggrund af, at det har været vanskeligt at behandle i besætningerne. Der er meget få prøver, som viser resistens imod humant kritiske antibiotika. Det blev diskuteret, hvorvidt et begrænset udvalg af præparater har skubbet til resistensudviklingen. Det blev desuden diskuteret, hvorvidt sokkeprøvers resultater er valide til at bekræfte tilstedeværelsen af såkaldt turbo-coli ved fravænningsdiarré og herunder muligheder og udfordringer ved screening med PCR-metoder. Desuden blev en række generelle overvejelser omkring øget diagnostik fremsat, som blandt andet vedrørte omkostninger, men også den værdi som en mere præcis diagnose potentielt indebærer for landmanden.

Resistens i luftvejspatogener

I lungeinfektioner findes ikke særligt meget resistens. Der er en del infektioner med mykoplasma og virus. Generelt er der stor fokus på de øvre luftveje, hvor der typisk findes *B. bronchiseptica*, influenza og Porcint Cytomegalovirus (PCMV). Der er formentlig sammenhæng med klima – støv, desinfektionsmidler, ammoniak og kulde/træk i staldene.

Pkt. 3. Henrik Torkil Westh præsenterede One-Health perspektivet på antibiotikaforbrug og resistensproblematikken

Præsentationen tog udgangspunkt i et JAMRAI-møde afholdt i EU-regi i februar, som SSI deltog i. Her blev et One Health-statement, som understreger vigtigheden af One Health, formuleret af forskellige EU-institutioner. Det er et generelt problem med manglende sammenhæng og samarbejde mellem de forskellige led (mennesker, dyr og miljø). Forurening kan overvåges via spildevandsrester og kan også ende i miljøet. Der er store forskelle på høj- og lav-indkomst lande, bl.a. hvad angår spildevandshåndtering.

Der er en vis sammenhæng mellem antibiotika- og klima-dagsordenen, som også bør tages i betragtning. På globalt plan ser det ud til, at der er et meget højt antibiotikaforbrug per produceret ton kylling og svin relativt til kvæg. At overgå fra kvægproduktion mod mere kylling kan have klimagavnlig effekt men negligerer zoonotisk potentiale.

Der er ca. en halv milliard mennesker, som arbejder med dyreproduktion på globalt plan, og de er særligt sårbare for konsekvenserne af antibiotikaforbruget til husdyr. Et longitudinelt studie på 66 kvæglandmænd i USA viser, at der er stor diversitet i landmændenes mikrobiom, tilsvarende køernes mikrobiom, mens kontrolpersoners mikrobiom var meget anderledes og mindre divers. Et systematisk review viste stor forurening af grundvand fra antibiotikaresistente gener, som kunne måles mange kilometer væk. Ligeledes kunne der måles høje koncentrationer af antimikrobielle midler i spildevandsanlæg og floder. Forurening af

floder kan i de lande, hvor der produceres antibiotika (fx Indien og Kina) kobles direkte til antibiotikaproducerende virksomheder. Tungmetalforurening co-selekterer for antibiotikaresistens. Videnskaben bevæger sig fremad, men viden på One Health området er stadig meget fragmenteret. Rådet var enige om, at det kommende rådsarbejde bør tænke antibiotikaforbrug og resistens ind i en større sammenhæng.

Pkt. 4. Hans Henrik Dietz præsenterede Rådets afslutningsnotat

Et udkast til afslutningsnotat blev præsenteret for rådets medlemmer til diskussion. Udkastet sendes også til kommentering blandt medlemmerne efter mødet.

Pkt. 4. Hanne Christensen præsenterede en gennemgang af MRSA-anbefalingerne

Resultaterne fra husdyr-MRSA overvågningen fra 2018 til 2024 blev præsenteret og kan findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside. Fødevarestyrelsen præsenterede anbefalingerne om husdyr-MRSA i forligsperioden under Veterinærforlig III fra 2020 til 2023. Fødevarestyrelsen har fulgt anbefalingerne til overvågning, smittebeskyttelse m.m. Overvågningen for husdyr-MRSA fortsætter. Ligeledes gælder kravene om zoonotisk smittebeskyttelse for besætninger med sundhedsrådgivningsaftale fortsat. Krav om smittebeskyttelse blev i 2021 også en del af EU-reglerne med EU's dyresundhedslov, der trådte i kraft i april 2021. Loven stiller krav om smittebeskyttelse samt fastslår, at det er operatørens ansvar at sørge for smittebeskyttelse for de dyr, operatøren har ansvaret for.